

Небісь Віталій Полікарпович

аспірант

Державної навчально-наукової установи

«Академія фінансового управління»

Nebis Vitalii

PhD Student of the

State Educational-Scientific Establishment

“The Academy of Financial Management”

ORCID: 0009-0007-0953-9837

DOI: 10.25313/2520-2294-2024-6-10056

ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ SUSTAINABILITY REPORTING AS A TOOL FOR ATTRACTING FUNDING

Анотація. Вступ. Останніми роками концепція сталого розвитку стала ключовою парадигмою розвитку та забезпечення майбутнього для сучасного суспільства. Основними драйверами цього стали такі ключові виклики сьогодення як зміна клімату, екологічні проблеми, пандемії, соціальна нерівність. За таких обставин соціальна відповідальність бізнесу та оцінка його сталості є важливими напрямками подальшого розвитку інституту підприємництва. Основним інструментом представлення суспільству з боку підприємства особливостей приєднання до концепції сталого розвитку виступає звітність зі сталого розвитку. Аналіз даних звітності про сталий розвиток є джерелом оцінки фінансових та нефінансових ризиків, оцінки потенціалу для сталого зростання інвесторами та іншими стейкхолдерами.

Мета – дослідити роль звітності зі сталого розвитку у залученні підприємствами фінансування.

Матеріали та методи. Матеріали дослідження включають публікації у наукових та науково-практичних виданнях, статистичні дані. У дослідженні застосовані такі загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: бібліографічний аналіз, аналіз, синтез, логічне узагальнення результатів, графічний метод.

Результати. Ідентифіковано необхідність інтеграції питань сталого розвитку до бізнес-моделей та звітного циклу підприємств, що зі свого боку також підвищить інвестиційну привабливість та посилить експортний потенціал суб'єктів підприємницької діяльності. Доведено, що в умовах сьогодення роль звітності зі сталого розвитку для підприємств у залученні фінансування посилюється, що пов'язано, зокрема, зі зростанням рівня зацікавленості ключових стейкхолдерів (інвесторів) в інформації щодо потенціалу стійкості діяльності бізнесу.

Перспективи. Перспективним напрямом досліджень є оцінка взаємозв'язку рівня якості розкриття підприємствами інформації щодо сталого розвитку та інших інструментів підтримки підприємств, наприклад, при кредитуванні експортних операцій, а також наукове обґрунтування методичних підходів розкриття інформації у звітності зі сталого розвитку, необхідної для аналізу експортного потенціалу підприємств.

Ключові слова: звітність зі сталого розвитку, експортний потенціал, залучення фінансування, фондові біржі, ЮНКТАД.

Summary. Introduction. In recent years, the concept of sustainable development has become a key paradigm for the development and future of modern society. The main drivers of this are such key challenges as climate change, environmental problems, pandemics, and social inequality. In such circumstances, social responsibility of business and assessment of its sustainability are important areas for further development of the business institution. Sustainability reporting is the main tool for presenting to society the specifics of adherence to the concept of sustainable development by an enterprise. The analysis of sustainability reporting data is a source of financial and non-financial risk assessment, as well as an assessment of the potential for sustainable growth by investors and other stakeholders.

The purpose is to study the role of sustainability reporting in attracting financing for enterprises.

Materials and Methods. The research materials include publications in scientific and scientific-practical journals, statistical data. The following general scientific and special research methods were used in the study: bibliographic analysis, analysis, synthesis, logical generalisation of results, graphical method.

Results. The necessity of integrating sustainable development issues into business models and the reporting cycle of enterprises is identified, which, in turn, will also increase the investment attractiveness and strengthen the export potential of business entities. It is proved that in today's environment, the role of sustainability reporting for enterprises in attracting financing is increasing, which is due, in particular, to the growing interest of key stakeholders (investors) in information on the sustainability potential of business activities.

Discussion. A promising area of research is to assess the relationship between the level of quality of disclosure of information on sustainable development by enterprises and other instruments to support enterprises, for example, in lending for export operations, as well as to provide scientific justification for methodological approaches to disclosure of information in sustainability reporting necessary for analysing the export potential of enterprises.

Key words: sustainability reporting, export potential, fundraising, stock exchanges, UNCTAD.

Постановка проблеми. Останніми роками концепція сталого розвитку стала ключовою парадигмою розвитку та забезпечення майбутнього для сучасного суспільства. Основними драйверами цього стали такі ключові виклики сьогодення як зміна клімату, екологічні проблеми, пандемії, соціальна нерівність. За таких обставин соціальна відповідальність бізнесу та оцінка його сталості є важливими напрямками подальшого розвитку інституту підприємництва. Основним інструментом представлення суспільству з боку підприємства особливостей приєднання до концепції сталого розвитку виступає звітність зі сталого розвитку. Разом із тим, окрім соціально-орієнтованої функції, дана форма звітування також сприяє посиленню «привабливості» бізнесу з точки зору інвесторів через формування уявлення про безперервність та цінність результатів діяльності.

Актуальність дослідження посилюється рядом факторів, серед яких також зростання очікувань від підприємств з боку інвесторів, споживачів, співробітників, громади щодо підвищення відповідальності та прозорості впливу на довкілля та суспільство. Аналіз даних звітності про сталий розвиток є джерелом оцінки фінансових та нефінансових ризиків, оцінки потенціалу для сталого зростання інвесторами та іншими стейкхолдерами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Організаційно-методичні аспекти підготовки та застосування даних звітності зі сталого розвитку є предметом досліджень багатьох науковців, серед яких: Єфименко Т. І., Ловінська Л. Г. [4; 12], Коритник Л. П. [13], Кучерява М. В. [14], Безверхий К. В. [11], Метелиця В. М. [6], Moodaley W., Telukdarie A. [7], Dinh T., Husmann A., Melloni G. [2], Benvenuto M., Aufiero C., Voila C. [1] та інші.

Попри суттєві доробки дослідників у сфері звітування підприємств з питань сталого розвитку недостатньо висвітленими залишаються такі аспекти як кореляційний зв'язок між таким звітуванням та залученням фінансування. У цьому ключі слід відмітити публікацію Коритник Л. П. та Кучерявої М. В. [13], присвячену питанням розвитку нефінансової звітності суб'єктів державного сектору економіки та ідентифікації її ролі у залученні додаткових коштів закладами вищої освіти (на прикладі України).

Мета статті — дослідити роль звітності зі сталого розвитку у залученні підприємствами фінансування.

У рамках досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання як вивчення та систематизація існуючих підходів до розкриття підприємствами інформації з питань внеску у досягнення ЦСР; ідентифікація переваг звітування зі сталого розвитку для підприємств.

Матеріали та методи. Матеріали дослідження включають публікації у наукових та науково-практичних виданнях, статистичні дані.

У дослідженні застосовані такі загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: бібліографічний аналіз, аналіз, синтез, логічне узагальнення результатів, графічний метод.

Виклад основного матеріалу. Важливість запровадження підприємствами практики звітування зі сталого розвитку може бути підтверджена зростаючою динамікою підготовки такої звітності за 1993–2022 роки компаніями, які входять до переліку ТОП-100 та ТОП-250 найбільших компаній світу (рис. 1).

За даними проведеного фахівцями KPMG дослідження «Ключові глобальні тренди у звітуванні зі сталого розвитку» [5], найбільш розповсюдженим для використання при укладанні звітності зі сталого розвитку є стандарт Global reporting initiative (GRI). Дослідження базується на аналізі таких стандартів звітування: GRI; стандарти, видані Радою зі стандартів бухгалтерського обліку питань сталого розвитку, та рекомендації фондових бірж країн світу щодо розкриття відповідної інформації.

Середній рівень дотримання стандартів та рекомендацій фондових бірж компаніями щодо розкриття інформації про сталий розвиток складає 71,1%, як видно з рисунку 2.

З метою надання допомоги фондовим біржам у зборі та опрацюванні інформації лістингових підприємств стосовно питань сталого розвитку ООН ще у 2014 році було розроблено документ «Керівництво з кращих практик для політиків та фондових бірж щодо ініціатив у звітуванні зі сталого розвитку» (Best practice Guidance for Policymakers and Stock Exchanges on Sustainability Reporting Initiatives) [10]. Дане керівництво слугує рекомендаційним технічним інструментом для фондових бірж та містить

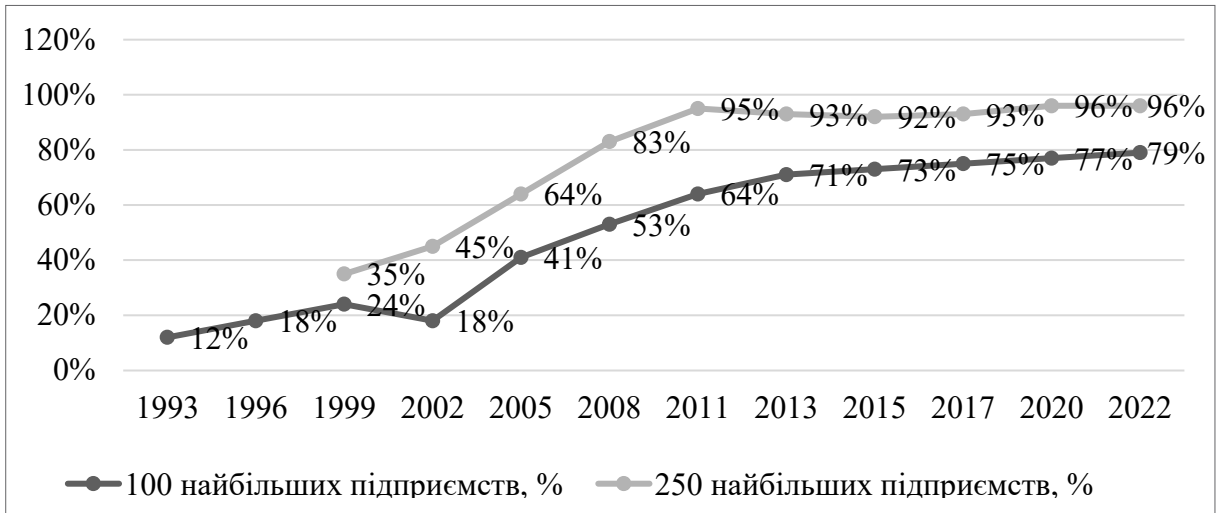

Рис. 1. Динаміка рівня поширеності звітування про сталий розвиток серед ТОП-100 та ТОП-250 найбільших компаній світу за даними KPMG

Джерело: [5]

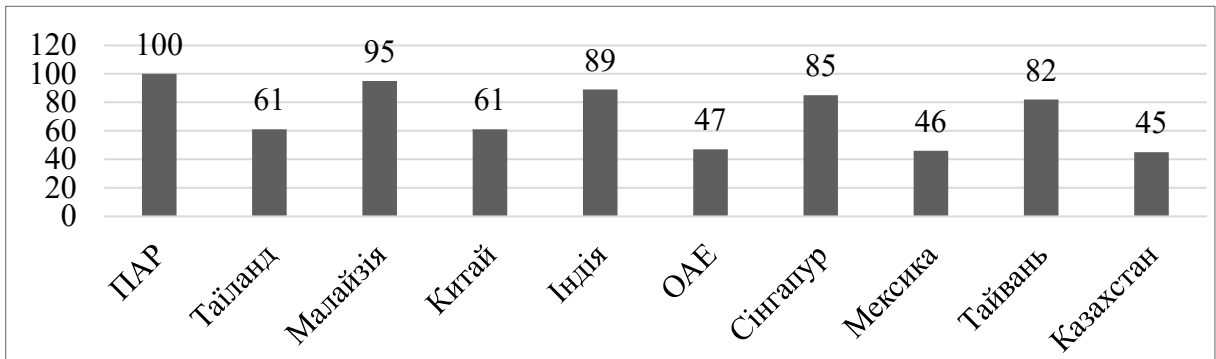

Рис. 2. Рівень дотримання стандартів та рекомендацій фондових бірж компаніями за даними 2022 року, %

Джерело: [5]

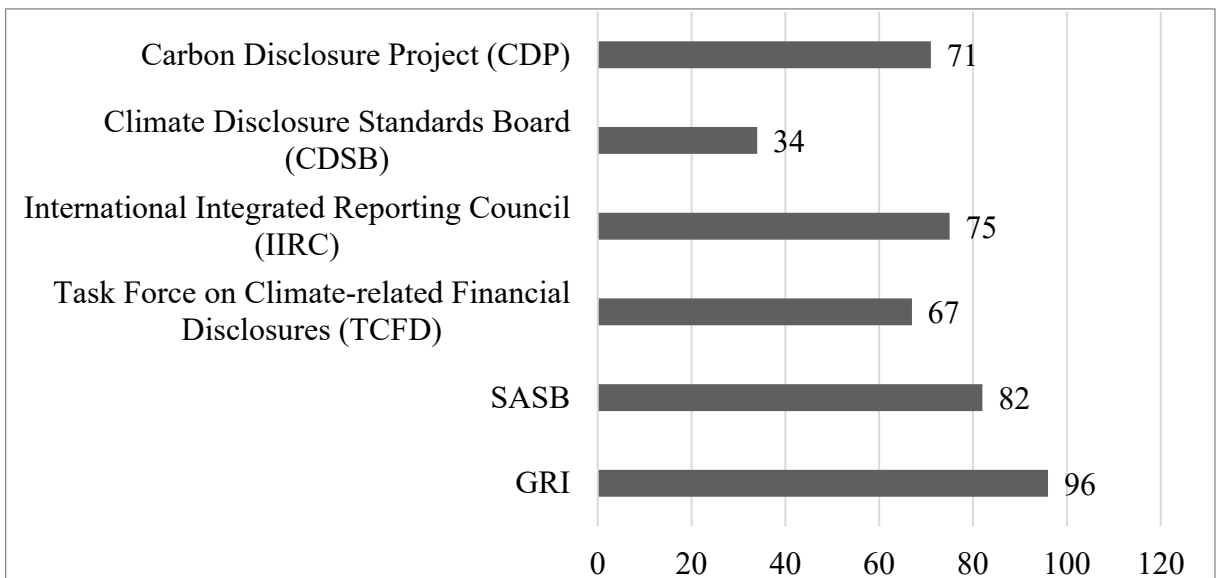

Рис. 3. Міжнародні документи та стандарти, що застосовуються при формуванні керівництва зі складання звітності зі сталого розвитку Sustainable Stock Exchanges Initiative, %

Джерело: [8]

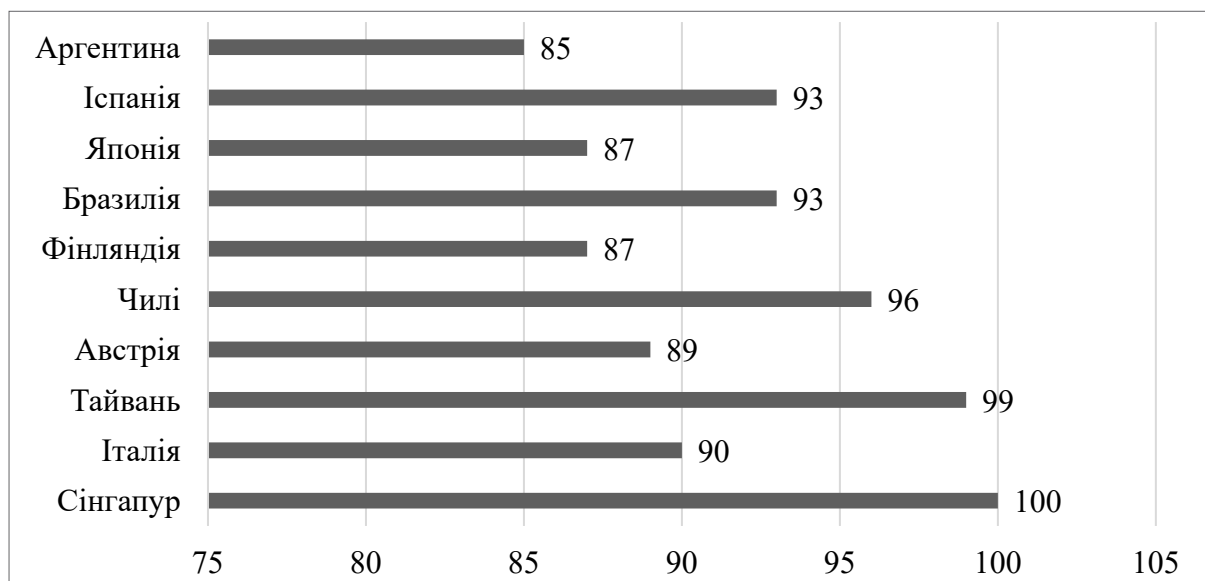

Рис. 4. Рівень дотримання стандартів GRI компаніями за даними 2022 року, %
Джерело: [5]

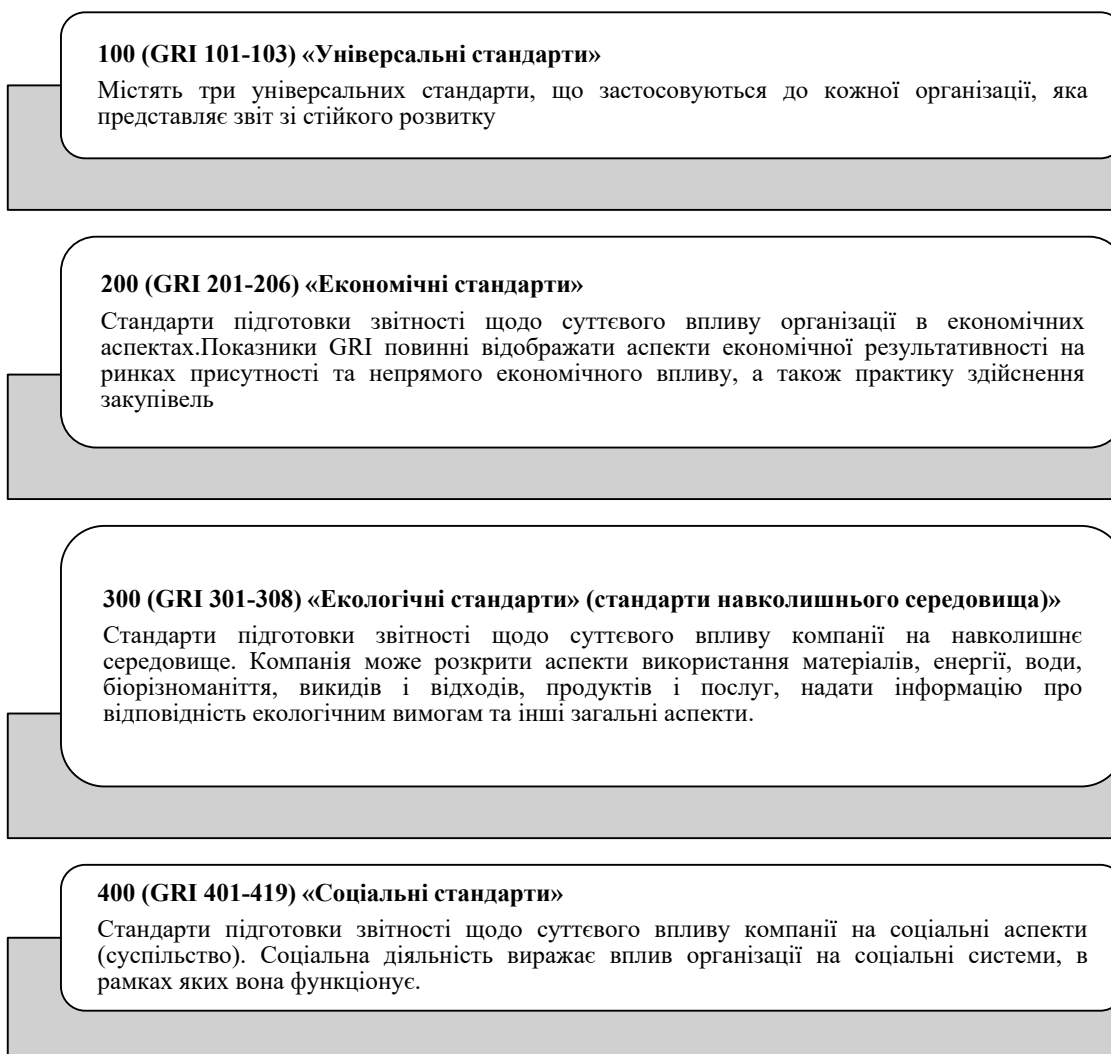

Рис. 5. Структура стандартів GRI
Джерело: [3]

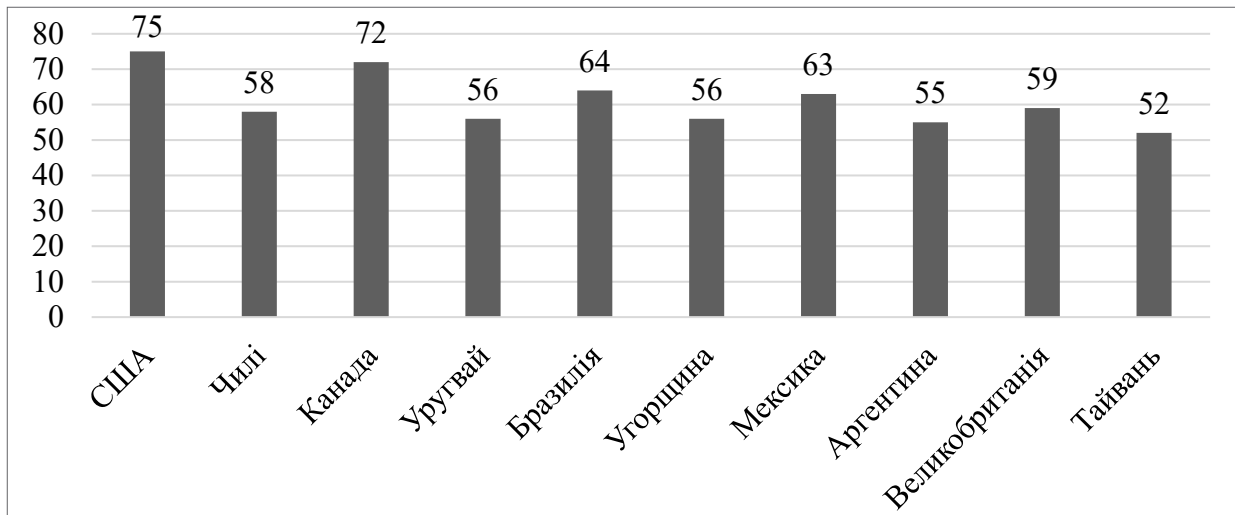

Рис. 6. Рівень дотримання стандартів SASB компаніями за даними 2022 року, %
Джерело: [5]

передовий досвід у сфері підготовки звітності зі сталого розвитку.

Ретроспективний аналіз показує, що ініціатива ООН (керівництво) набуло подальшого розвитку, зокрема у вигляді проекту Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) — Ініціатива сталих фондових бірж (Sustainable Stock Exchanges Initiative) [9]. Методологічний базис звітування підприємств з питань сталого розвитку в межах даного проекту сформований на основі таких загальноновизнаних міжнародних стандартів та ініціатив: GRI, SASB, Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), International Integrated Reporting Council (IIRC), Climate Disclosure Standards Board (CDSB), Carbon Disclosure Project (CDP) [8]. Рівень використання кожної з перелічених ініціатив при формуванні керівництва для фондових бірж наведено на рисунку 3.

Як зазначалось вище, GRI є найбільш розповсюдженим стандартом звітування з питань сталого розвитку. Зокрема, як видно з рисунку 4 середній рівень дотримання компаніями наведених стандартів складає 91,9%.

Структура стандартів GRI включає такі серії стандартів: 100 (GRI 101–103) «Універсальні стандарти»; 200 (GRI 201–206) «Економічні стандарти»; 300 (GRI 301–308) «Екологічні стандарти» (стандарти навколишнього середовища); 400 (GRI 401–419) «Соціальні стандарти» (рис. 5).

Щодо стандартів SASB, то 61% компаній дотримувались положень даних стандартів у 2022 році (див. рис. 6).

За словам засновника та виконавчого голови Світового економічного форуму: «В останні роки ми стали свідками посилення уваги до екологічних, соціальних та інших нефінансових факторів, які мають вирішальне значення для довгострокової життєздатності та успіху бізнесу. Підкріплені зростаючими вимогами зацікавлених сторін щодо узгоджених і порівнянних даних, зараз існує сильний імпульс для переходу до більш гармонізованої нефінансової звітності на основі загальних показників» [5].

Наведене свідчить про необхідність інтеграції питань сталого розвитку до бізнес-моделей та звітного циклу підприємств, що зі свого боку також підвищить інвестиційну привабливість та посилить експортний потенціал суб'єктів підприємницької діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження показало, що в умовах сьогодення роль звітності зі сталого розвитку для підприємств у залученні фінансування посилюється, що пов'язано, зокрема, зростанням рівня зацікавленості ключових стейкхолдерів (інвесторів) в інформації щодо потенціалу стійкості діяльності бізнесу. Разом із тим недостатньо висвітленими залишаються питання взаємозв'язку рівня якості розкриття відповідної інформації та інших інструментів підтримки підприємств у надзвичайних ситуаціях (воєнний стан, пандемія), наприклад, при кредитуванні експортних операцій. Зазначене становить перспективний напрям подальших наукових досліджень у цій царині.

Література

1. Benvenuto M., Aufiero C., Voila C. A systematic literature review on the determinants of sustainability reporting systems. *Heliyon*. 2023. Vol. 9, Issue 4. doi: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e14893>.
2. Dinh T., Husmann A., Melloni G. Corporate Sustainability Reporting in Europe: A Scoping Review. *Accounting in Europe*. 2022. 20(1). P. 1–29. doi: <https://doi.org/10.1080/17449480.2022.2149345>.

3. *GRI*. URL: <https://www.globalreporting.org/> (дата звернення: 28.06.2024).
4. Iefymenko T., Lovinska L., Kucheriava M. Sustainable Development Reporting in Emergency Situations. *Science and Innovation*. 2024. 20(2). P. 3–23. doi: <https://doi.org/10.15407/scine20.02.003>.
5. Key global trends in sustainability reporting. *KPMG*. 2023. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2022/09/survey-of-sustainability-reporting-2022/global-trends.html> (дата звернення: 28.06.2024).
6. Metelytsia V. Sustainability reporting as a tool for attracting investments for the green reconstruction of Ukraine's agibusiness. *Український економічний часопис*. 2024. S. 1., Iss. 3. P. 78–83. doi: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-3-13>.
7. Moodaley W., Telukdarie A. Greenwashing, Sustainability Reporting, and Artificial Intelligence: A Systematic Literature Review. *Sustainability*. 2023. 15. 1481 p. doi: <https://doi.org/10.3390/su15021481>.
8. Reporting instruments references in stock exchange guidance documents. *SSEI*. URL: <https://sseinitiative.org/esg-guidance-database> (дата звернення: 28.06.2024).
9. *Sustainable Stock Exchanges Initiative*. URL: <https://sseinitiative.org/> (дата звернення: 28.06.2024).
10. Best practice Guidance for Policymakers and Stock Exchanges on Sustainability Reporting Initiatives. *UN*. 2014. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeed2013d6_en.pdf (дата звернення: 28.06.2024).
11. Безверхий К. В. Аудит звітності про сталий розвиток в країнах Південної та Північної Америки. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2024. Том 2, № 4(84) С. 97–109. doi: 10.25313/2520-2294-2024-4-9853.
12. Єфименко Т. І., Ловінська Л. Г., Олійник Я. В., Кучерява М. В. Практичний коментар щодо складання звіту про управління та розкриття впливу пандемії COVID-19. *Фінанси України*. 2021. № 6. С. 7–28. doi: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.06.007>.
13. Коритник Л. П., Кучерява М. В. Нефінансова звітність як інструмент залучення додаткових коштів закладів вищої освіти. *Наукові праці НДФІ*. 2021. № 4. С. 65–81. doi: <https://doi.org/10.33763/npndfi2021.04.065>.
14. Кучерява М. В. Удосконалення складання нефінансової звітності підприємств в умовах діджиталізації. *Фінанси України*. 2022. № 10. С. 80–102. doi: <https://doi.org/10.33763/finukr2022.10.080>.

References

1. Benvenuto, M., Aufiero, C., & Voila, C. (2023). A systematic literature review on the determinants of sustainability reporting systems. *Heliyon*, 9, 4. doi: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e14893>.
2. Dinh, T., Husmann, A., & Melloni, G. (2022). Corporate Sustainability Reporting in Europe: A Scoping Review. *Accounting in Europe*, 20(1), 1–29. doi: <https://doi.org/10.1080/17449480.2022.2149345>.
3. *GRI*. URL: <https://www.globalreporting.org/>.
4. Iefymenko, T., Lovinska, L., & Kucheriava, M. (2024). Sustainable Development Reporting in Emergency Situations. *Science and Innovation*, 20(2), 3–23. doi: <https://doi.org/10.15407/scine20.02.003>.
5. KPMG. (2023). Key global trends in sustainability reporting. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2022/09/survey-of-sustainability-reporting-2022/global-trends.html>.
6. Metelytsia, V. (2023). Sustainability reporting as a tool for attracting investments for the green reconstruction of Ukraine's agibusiness, *Ukrainian Economic Journal*, 1, 3, 78–83. doi: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-3-13>.
7. Moodaley, W., & Telukdarie, A. (2023). Greenwashing, Sustainability Reporting, and Artificial Intelligence: A Systematic Literature Review. *Sustainability*, 15, 1481. doi: <https://doi.org/10.3390/su15021481>.
8. SSEI. (2024). Reporting instruments references in stock exchange guidance documents. URL: <https://sseinitiative.org/esg-guidance-database>.
9. *Sustainable Stock Exchanges Initiative*. URL: <https://sseinitiative.org/>.
10. UN. (2014). Best practice Guidance for Policymakers and Stock Exchanges on Sustainability Reporting Initiatives. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/diaeed2013d6_en.pdf.
11. Bezverkhyy, K. V. (2024). Audyty zvitnosti pro stalyy rozvytok v krainakh Pivdennoi ta Pivnichnoi Ameryky [Audit of Sustainability Reporting in the Countries of South and North America]. *International Scientific Journal "Internauka"*, 4 (84), 2, 97–109 [in Ukrainian].
12. Iefymenko, T. I., Lovinska, L. G., Oliinyk, Y. V., & Kucheriava, M. V. (2021). Praktychnyy komentar shchodo skladannia zvituu pro upravlinnia ta rozkryttia vplyvu pandemii COVID-19 [Practical commentary on preparing a report on the management and disclosure of the impact of the COVID-19 pandemic]. *Finance of Ukraine*, 6, 7–28. doi: <https://doi.org/10.33763/finukr2021.06.007> [in Ukrainian].
13. Korytnyk, L. P., & Kucheriava, M. V. (2021). Nefinansova zvitnist yak instrument zaluchennia dodatkovykh koshtiv zakladiv vyshchoi osvity. [Non-financial reporting as a tool for attracting additional funds for higher education institutions]. *Scientific works of RFI*, 4, 65–81. doi: <https://doi.org/10.33763/npndfi2021.04.065> [in Ukrainian].
14. Kucheriava, M. V. (2022). Udoskonalennia skladannia nefinansovoi zvitnosti pidpriemstv v umovakh didzhytalizatsii [Improvement of non-financial reporting of enterprises in conditions of digitalization]. *Finances of Ukraine*, 10, 80–102. doi: <https://doi.org/10.33763/finukr2022.10.080> [in Ukrainian].